

Рішення
разової спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора філософії

17.12.2025 року

Здобувачка ступеня доктора філософії Головчанська Вікторія Іванівна, 29 квітня 1996 року народження, громадянка України, освіта вища: закінчила у 2018 році економічний факультет ДВНЗ «Ужгородський національний університет» за спеціальністю «Фінанси, банківська справа та страхування», денної форми навчання та у 2018 році юридичний факультет ДВНЗ «Ужгородський національний університет» за спеціальністю «Право», заочної форми навчання, працює старшим науковим співробітником відділу соціально-економічного розвитку регіону Закарпатського регіонального центру соціально-економічних і гуманітарних досліджень НАН України (Закарпатська область, м. Ужгород, вул. Університетська, 21), виконала акредитовану освітньо-наукову програму 051 Економіка.

Разова спеціалізована вчена рада, утворена наказом Державного вищого навчального закладу «Ужгородський національний університет» від «29» жовтня 2025 року № 73/01-04 у складі:

Голови разової спеціалізованої
вченої ради -

ПІТЮЛИЧ Михайло Михайлович, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри фінансів і банківської справи економічного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет»;

Рецензентів -

ГАЗУДА Сергій Михайлович, доктор економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки, підприємництва та торгівлі економічного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет»;

КУБІНІЙ Наталія Юріївна, кандидат економічних наук, професор, професор кафедри економіки, підприємництва та торгівлі економічного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет»;

Офіційних опонентів -

ПАВЛІХА Наталія Володимирівна, доктор економічних наук, професор, професор кафедри підприємництва, торгівлі та логістики факультету бізнесу та права Луцького національного технічного університету;

АНДРУСІВ Уляна Ярославівна, кандидат економічних наук, доцент, завідувач кафедри фінансів, обліку та оподаткування інституту економіки та менеджменту Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу

на засіданні «17» грудня 2025 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» Головчанській Вікторії Іванівні на підставі публічного захисту дисертації «Механізм стимулювання розвитку транскордонного співробітництва в умовах євроінтеграції» за спеціальністю 051 «Економіка».

Дисертацію виконано у Державному вищому навчальному закладі «Ужгородський національний університет», Міністерства освіти і науки України, м. Ужгород. Науковий керівник – Молнар Олександр Сергійович, кандидат економічних наук, доцент, завідувач кафедри економіки, підприємництва та торгівлі Державного вищого навчального закладу «Ужгородський національний університет».

Дисертаційне дослідження виконано відповідно до вимог пункту 6

Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішень разових спеціалізованих вчених рад, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 (із подальшими змінами). Зокрема, у дисертаційній роботі Вікторії Головчанської представлено нове наукове рішення, спрямоване на поглиблення теоретичних, методичних і практичних підходів до модернізації організаційно-економічного механізму стимулювання розвитку транскордонного співробітництва у системі регіонального розвитку прикордонних регіонів України. Авторкою розвинуто застосування смарт-спеціалізації в транскордонному співробітництві, запропоновано механізм її інтеграції у стратегічне планування через цифрову діагностику, координацію інвестицій та моніторинг результативності, а також удосконалено фінансово-організаційний механізм співпраці шляхом створення адаптивної модульної моделі, яка підвищує гнучкість та стійкість управління.

Здобувачка має 5 наукових публікацій за темою дисертації у наукових фахових виданнях України, внесених до реєстру міжнародних наукометричних баз, що повністю відповідає вимогам пунктів 8, 9 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії:

1. Головчанська В. І. Програмне та фінансове забезпечення транскордонного співробітництва Закарпатської області в умовах євроінтеграції. Актуальні проблеми інноваційної економіки та права. 2024. № 5. С. 119-123. DOI: 10.36887 (<https://doi.org/10.36887/2524-0455-2024-5-23>). URL: <http://apie.org.ua/uk/programne-ta-f%0d1%96nansove-zabezpechennia/>. ISSN: 2524-0455

2. Головчанська В. І. Європейський досвід транскордонного співробітництва: перспективи імплементації в Україні. Регіональна економіка. 2024. №4(114). С. 137-145. DOI: 10.36818 (<https://doi.org/10.36818/1562-0905-2024-4-15>). URL: https://re.gov.ua/doi/re2024.04.137_u. ISSN: 1562-0905

3. Головчанська В. І. Концептуальні засади формування фінансово-організаційного механізму транскордонного співробітництва в умовах

європейської інтеграції України. Український журнал прикладної економіки та техніки. 2025. Том 10. № 1. С. 399 – 404. DOI: 10.36887 (<https://doi.org/10.36887/2415-8453-2025-1-69>). URL: <http://ujae.org.ua/kontseptualni-zasady-formuvannya-finansovo-organizatsijnogo-mehanizmu-transkordonnogo-spivrobitnytstva-v-umovah-yeuropejskoyi-integratsiyi-ukrayiny/>. ISSN: 2415-8453

4. Головчанська В. І. Напрями підвищення ефективності транскордонного співробітництва. Регіональна економіка. 2025. №1(115). С. 59-69. DOI: 10.36818 (<https://doi.org/10.36818/1562-0905-2025-1-5>). URL: https://re.gov.ua/doi/re2025.01.059_u. ISSN: 1562-0905

5. Головчанська В.І. Організаційно-фінансове забезпечення транскордонного співробітництва в умовах євроінтеграції та регіонального розвитку: досвід Закарпатської області. Herald of Khmelnytskyi National University. Economic Sciences. 2025. №340(2). С. 661-668. DOI: 10.31891 (<https://doi.org/10.31891/2307-5740-2025-340-105>). URL: <https://heralds.khmnu.edu.ua/index.php/heralds/article/view/1903>. ISSN: 2307-5740

У дискусії взяли участь голова і члени разової спеціалізованої вченої ради та присутні на захисті фахівці:

ГАЗУДА Сергій Михайлович, доктор економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки, підприємництва та торгівлі економічного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет» (рецензент):

Зауваження Газуди С. М.:

1. На основі проведеного дослідження (параграф 1.3) автором окреслено необхідність адаптації України до європейських моделей ТКС (єврорегіони, EGTC, Interreg) особливо у воєнний та післявоєнний період. Доцільним було акцентувати увагу на окресленні пріоритетів, зокрема повної правової гармонізації з ЄС чи швидкого запуску транскордонних інфраструктурних коридорів засобом впровадження гнучких пілотних проєктів. В тому випадку, якщо така інформація прослідковується в умовах воєнного стану.

2. Дискусійним на сьогодні залишається питання, якою повинна бути оптимальна модель багаторівневого врядування ТКС для України у воєнний та післявоєнний періоди: централізована координація з боку міністерств чи розширена автономія єврорегіонів та міжмуніципальних об'єднань. В умовах воєнного стану рівень ризиковості для міжнародних партнерів і їх залучення у пріоритетні сфери діяльності зростає. Доцільністю зумовлюється дослідження механізмів (типові умови, спільні секретаріати, EGTC/ОЕС, індикатори ефективності), які гарантуватимуть доказовість рішень та підтримку без втрат активізації щодо реалізації проєктів в сучасних умовах.

3. Не до кінця зрозумілим залишається який механізм фінансування є оптимальним для ТКС України в умовах війни та відбудови, а саме як забезпечити повноцінну участь громадянського суспільства, прозорий моніторинг/оцінювання результатів і управління ризиками (безпекові, міграційні, кібер, екологічні) на всіх етапах проєктного циклу.

КУБІНІЙ Наталія Юріївна, кандидат економічних наук, професор, професор кафедри економіки, підприємництва та торгівлі економічного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет» (рецензент).

Зауваження Кубіній Н.Ю.:

1. У першому розділі дисертаційної роботи авторка розглядає теоретичні засади транскордонного співробітництва, розкриваючи його історичне підґрунтя (с. 34-37, підрозділ 1.2, с. 60), економічну сутність, котра висвітлює синергетичний ефект (с. 38), ефективність використання ресурсів (с. 39) та інституційну складову (с. 48-52). Також, авторкою у першому розділі розглянуто закордонний досвід транскордонного співробітництва як фактор підвищення конкурентоспроможності прикордонних регіонів. Виходячи з цього, на наш погляд, більш коректним буде назва розділу у редакції «Теоретичні засади сутності транскордонного співробітництва», тоді як теоретичні засади дослідження більшою мірою стосується саме технології наукової роботи.

2. У підрозділі 2.1 авторка глибоко досліджує проблематику організаційно-інституційного забезпечення транскордонного співробітництва в Україні, показує володіння не лише теоретичними знаннями, але й практичним

матеріалом. Разом з тим, доцільно було б охарактеризувати вплив інституціональної підсистеми на економіку регіонів, що мають транскордонну співпрацю. Крім цього, на рис. 2.3 (с. 109) серед кола неформальних інститутів не виділена культура, яка в умовах транскордонного співробітництва з ірраціонального фактора перетворюється на механізм посилення транскордонного співробітництва.

3. Підрозділ 2.2 авторка присвячує діагностиці організаційно- фінансового транскордонного співробітництва, демонструє його вплив на валовий регіональний продукт, товарооборот й ринок праці. Одночасно залишена поза увагою авторки така важлива складова транскордонного співробітництва як інноваційна й наукова діяльність, котра включає спільні дослідження, розробку та реалізацію інноваційних проектів, а також обмін знаннями між регіонами-сусідами для стимулювання модернізації та розвитку.

4. У підрозділі 3.1 авторка запропонувала шляхи удосконалення інструментарію організаційно-економічних механізмів у цілях забезпечення транскордонного співробітництва, що є важливим для досягнення мети дослідження. При цьому на с. 162 висловлена думка про те, що функціонування організаційно-економічного механізму транскордонного співробітництва в Україні супроводжується низкою системних проблем, які суттєво ускладнюють реалізацію спільних ініціатив на прикордонних територіях, що автором представлено на рис. 3.2. На наш погляд, виявлені проблеми доцільно було охарактеризувати у другому розділі, а третій присвятити саме шляхам вдосконалення транскордонного співробітництва.

5. Важливим механізмом стимулювання та посилення транскордонного співробітництва виступає спільне стратегічне управління зі стратегією - ядром й орієнтиром для всіх учасників співпраці, як українських, так і закордонних. Авторка приділяє увагу стратегічним аспектам розвитку транскордонного співробітництва, але обмежується лише можливостями стратегічного підходу (с. 172-173), що, на наш погляд, не дозволяє розкрити потенціал стратегічного управління для розвитку транскордонного співробітництва.

ПАВЛІХА Наталія Володимирівна, доктор економічних наук, професор, професор кафедри підприємництва, торгівлі та логістики факультету бізнесу та права Луцького національного технічного університету (офіційний опонент).

Зауваження Павліхи Н.В.:

1. Питання інституційної асиметрії між суб'єктами транскордонного співробітництва потребує глибшої диференціації та структурного аналізу. У роботі слушно наголошено на різному рівні інституційної спроможності українських територіальних громад і їхніх європейських партнерів, проте глибинна природа цієї асиметрії залишилася недостатньо розкрита. Вимагає розширення ширший аналіз причин таких диспропорцій, їх типологія, вплив на якість реалізації спільних проєктів та на ефективність механізмів ТКС загалом. Зокрема, доцільно деталізувати, наскільки інституційні обмеження українських громад є наслідком нестачі ресурсів, кадрової недостатності, нерозвиненості управлінських процедур чи відмінностей у правових режимах. Розкриття цих аспектів поглибило б практичну цінність дисертації та дозволило б сформулювати більш адресні механізми їх подолання.

2. Вплив воєнних чинників на трансформацію ТКС представлено загальними положеннями, хоча ця проблематика потребує ширшого і структурно системного аналізу. Авторка слушно підкреслює, що збройна агресія проти України суттєво змінила параметри і пріоритети транскордонної взаємодії, проте конкретні механізми такого впливу подані стисло. Недостатньо деталізовано, як саме військово політичні ризики змінюють логістику транскордонних потоків, доступ до міжнародних програм фінансування, регіональні інвестиційні стратегії, поведінкові моделі партнерів з ЄС та здатність громад до участі у проєктній діяльності. Більш глибоке опрацювання цієї проблематики дозволило б сформулювати цілісну концепцію «кризової» або «воєнної» адаптації механізму ТКС, що особливо актуально для сучасної України.

3. Інтеграція цифрових інструментів управління транскордонною взаємодією потребує розширеної методологічної конкретизації. Хоча у дисертації обґрунтовано важливість цифровізації процесів ТКС (платформи управління проєктами, інтерактивні бази партнерів, інструменти моніторингу),

технологічна архітектура цих інструментів залишається окресленою переважно на концептуальному рівні. Доцільним виглядало б подати докладніший опис алгоритмів, функціональних модулів, етапів інтеграції цифрових рішень у роботу органів влади та транскордонних інститутів. Це дозволило б підвищити прикладну цінність рекомендацій і посилити практичну імплементаційну складову роботи.

4. Методичний підхід до оцінювання ефективності транскордонного співробітництва у контексті смарт спеціалізації потребує подальшої кількісної конкретизації. Авторка пропонує цікаві й науково значущі теоретичні підходи до інтеграції смарт спеціалізації в ТКС, однак інструментарій оцінки результативності таких інновацій поки що виглядає недостатньо деталізованим. Зокрема, вимагало б уточнення питання формування системи кількісних показників, що дозволяють виміряти рівень інноваційної активності, динаміку транскордонних кластерів, економічні ефекти спеціалізації та якість міжрегіональної кооперації. Розроблення такої системи індикаторів зміцнило б методологічний блок дисертації і забезпечило б можливість практичного моніторингу ефективності реалізації політики смарт спеціалізації транскордонних регіонах.

АНДРУСІВ Уляна Ярославівна, кандидат економічних наук, доцент, завідувач кафедри фінансів, обліку та оподаткування інституту економіки та менеджменту Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу (офіційний опонент).

Зауваження Андрусів У. Я.:

1. П 1.1 авторка обґрунтовано підкреслює важливість транскордонного співробітництва в контексті європейської інтеграції України. Разом із тим, у викладеному матеріалі бракує конкретизації щодо специфічних механізмів адаптації європейського досвіду до українських реалій. Залишаються незрозумілими конкретні інструменти, які при цьому можуть бути використані в умовах воєнного стану та післявоєнного відновлення.

2. Дискусійним є підхід до аналізу інституційно-організаційної трансформації транскордонного співробітництва (п. 2.1), адже авторка

зосереджується переважно на формальних інституціях та нормативно-правовій базі, проте недостатньо уваги приділено неформальним практикам співпраці, ролі громадських організацій та ініціативам знизу. Не зовсім зрозуміло, яким чином неформальні мережі та локальні ініціативи можуть компенсувати недоліки формальних інституційних механізмів, особливо в умовах обмежених ресурсів та воєнного стану.

3. У п. 3.1 авторка виділяє інструментарій організаційно-економічних механізмів як одну з ключових складових забезпечення транскордонного співробітництва. Проте таке рішення потребує глибшого обґрунтування співвідношення між окремими інструментами та їх синергетичним ефектом. Не зовсім зрозуміло, за якими критеріями визначається пріоритетність застосування того чи іншого інструменту залежно від специфіки прикордонного регіону.

4. Концептуальні засади формування фінансово-організаційного механізму (п. 3.2) викладено загалом логічно, однак недостатньо обґрунтованою є наслідок впровадження окремих модулів механізму. Авторка не доводить, яким саме чином забезпечується узгодженість функціонування різних модулів у динамічному середовищі, та які є практичні приклади успішної реалізації подібних механізмів.

5. Доцільним є уточнення методологічних підходів до оцінки ефективності запропонованих рекомендацій. У дисертації окремі методи аналізу застосовуються для обґрунтування висновків, проте залишаються не до кінця з'ясованими питання кількості оцінки очікуваних ефектів від впровадження запропонованих заходів.

ПТЮЛИЧ Михайло Михайлович, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри фінансів і банківської справи економічного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет» (голова разової спеціалізованої вченої ради).

Відмічено високий рівень наукової активності здобувачки. Авторка має 8 наукових публікацій переважна більшість матеріалів виконана одноосібно. Аналіз опублікованих праць та використаних джерел свідчить про самостійність

проведених досліджень і вагомий особистий внесок авторки у формування отриманих наукових результатів, що заслуговує на позитивну оцінку.

Дисертаційна робота пройшла перевірку на дотримання принципів академічної доброчесності, що підтверджується відповідною довідкою.

Актуальність теми дослідження обґрунтована як на регіональному, так і на загальнодержавному рівнях.

Дисертаційна робота є завершеним, самостійно виконаним науковим дослідженням, спрямованим на розв'язання актуального завдання, має вагому теоретичну та практичну значущість.

Зауважень не вказано.

Результати відкритого голосування:

«За» 5 членів ради,

«Проти» 0 членів ради.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада присуджує Головчанській Вікторії Іванівні ступінь доктора філософії з галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» за спеціальністю 051 «Економіка».

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова разової спеціалізованої
вченої ради

Михайло ПІТЮЛИЧ